

Régiók Bizottsága vélemény – Az EU gyermekjogi stratégiája felé

(2007/C 146/08)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- üdvözli az Európai Bizottság közleményét, és különösen azt, hogy olyan stratégia kidolgozását javasolja, amely hatékonyan elősegíti és biztosítja a gyermekek jogainak érvényesülését az Európai Unió belső és külső politikáiban, valamint támogatja a tagállamok e területen tett erőfeszítéseit;
- üdvözli az Európai Bizottságon belüli gyermekjogi osztály felállítását, és megállapítja, hogy jelentős szerepet kapott a gyermekjogi koordinátor a stratégia sikerének biztosításában, reméli, hogy elegendő erőforrás áll majd a rendelkezésükre, és hogy a koordinátor megkapja a kellő státuszt és politikai befolyást a hivatal célkitűzései teljesítésének érdekében; annak tisztázását kéri, hogy a koordinátor szerepe hogyan kapcsolódik a nemzeti szintű munkához;
- sajnálatosnak tartja, hogy nem kap több figyelmet a kísérő nélküli kiskorúak, a leánygyermekek, valamint a fogyatékkal élő, illetve bevándorló, menedéjogkérő vagy menekült gyermekek helyzete, gondozása és védelme (sem az EU-n belül, sem pedig világviszonylatban);
- megállapítja, hogy a stratégiában benne rejlik annak lehetősége, hogy – európai és nemzeti szinten – lefedtesse a döntéshozók, helyi és regionális önkormányzatok és nem kormányzati szervezetek közötti eredményesebb partnerség alapjait;
- sajnálja ugyanakkor, hogy a közlemény nem ismeri el a helyi és regionális önkormányzatok egyedülálló szerepét a gyermekeknek nyújtott szolgáltatások és a gyermekjogok védelme terén, és hangsúlyozza, hogy ezek az önkormányzatok készek és képesek arra, hogy partnerekké váljanak a stratégia kidolgozásában és végrehajtásában;
- azt ajánlja, hogy a szükséges pénzügyi és emberi erőforrásokat és politikai kötelezettségvállalást fordítsák a közlemény ügyének előmozdítására, továbbá a zöld könyv és a stratégia kidolgozására, és azt javasolja, hogy az Európai Parlament fontolja meg külön intézkedés bevezetését a stratégia és annak javasolt tevékenységei finanszírozására;

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Bizottság „Az EU gyermekjogi stratégiája felé” című közleményére (COM(2006) 367 final);

tekintettel az Európai Bizottság 2006. július 4-én hozott határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének első bekezdése alapján a fenti témában kikéri a Régiók Bizottsága véleményét;

tekintettel a Régiók Bizottsága elnökének 2006. február 22-én hozott döntésére, mely szerint megbízza az „Alkotmányos ügyek, európai kormányzás, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége” szakbizottságot, hogy a fenti témában véleményt alkosson;

tekintettel „A kíséret nélküli kiskorúak helyzete a migrációs folyamatban – A helyi és regionális önkormányzatok szerepe és javaslatai” című véleménytervezetére (CdR 136/2006 rev. 2);

tekintettel az alábbi tárgyakban alkotott véleményeire: „A Hágai Program: Tíz prioritás a következő öt évre” (CdR 122/1005 fin); „Az emberkereskedelem elleni harc” (CdR 87/2001 fin); „A gyermekek, a fiatalok és a nők elleni erőszak megelőzését, valamint az áldozatok és a veszélyeztetett csoportok védelmét célzó DAPHNE II. program” (CdR 63/2003); „A kisebbségek védelme és a megkülönböztetés elleni politikák” (CdR 53/2006 fin); „A demográfiai változások” (CdR 152/2005 fin), valamint „A beilleszkedés és a migráció” (CdR 51/2006 fin);

tekintettel az „Alkotmányos ügyek, európai kormányzás, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége” szakbizottság által 2006. november 29-én elfogadott véleménytervezetére (CdR 236/2006 rev. 1) (előadó: **Maria Corrigan**, Dun Laoghaire-Rathdown megye tanácsának és a dublini regionális önkormányzatnak a tagja);

mivel:

- 1) a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény értelmében gyermeknek tekintendő minden, tizennyolc évesnél fiatalabb ember;
- 2) valamennyi tagállam ratifikálta a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményt, de sem az Európai Bizottság, sem az Európai Unió nem részes fele annak, és nem is lehet az;
- 3) a gyermekek jogaira vonatkozóan korlátozott jogi alapok találhatók az európai uniós Szerződésekben; ez kihatásokkal jár a lehetséges költségvetési forrásokra;
- 4) elismert a család központi szerepe, és különösképp a szülők szerepe, valamint a tagállamok arra vonatkozó felelőssége, hogy támogassák a szülőket gyermekgondozási és gyermeknevelési feladataik teljesítésében;
- 5) a gyermekjogok érvényesülésének elősegítése és biztosítása, továbbá a társadalmak befogadóvá és gyermekbaráttá tétele alapvető fontosságú az Európai Unió jövője szempontjából;
- 6) a gyermekek és a fiatalok korai szakaszban történő bevonása a közéletbe igen jelentős feltétele a befogadó és demokratikus társadalom kialakulásának;
- 7) a regionális és helyi önkormányzatok egyedülállóan jó helyzetben vannak ahhoz, hogy hozzájárulhassanak a gyermekjogok érvényesülésének elősegítéséhez és biztosításához, mivel felelősek azért, hogy a gyermekek megfelelő fizikai környezethez, tömegközlekedéshez, oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz jussanak, valamint lehetőségük legyen a játékra és a pihenésre, a fiatalok esetében pedig azért, hogy megjelenhessenek a munkaerőpiacon, továbbá a gyermekek életkörülményeinek figyelemmel kíséréseért, például a szociális ellátáson és az adatgyűjtésen keresztül;

a 2007. február 13-14-én tartott 68. plenáris ülésén (a február 13-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. A Régiók Bizottságának nézetei

A Régiók Bizottsága

1.1 üdvözli az Európai Bizottság közleményét, és különösen azt, hogy olyan stratégia kidolgozását javasolja, amely hatékonyan elősegíti és biztosítja a gyermekek jogainak érvényesülését az Európai Unió belső és külső politikáiban, valamint támogatja a tagállamok e területen tett erőfeszítéseit;

1.2 elismeri, hogy a gyermekeinkbe most történő beruházás egyenlő a jövőnkbe történő beruházással, valamint az európai integráció további elmélyítésével és megszilárdításával;

1.3 sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy holtpontra jutott az európai alkotmányozási folyamat, mivel az alkotmánysszerződés és az Alapjogi Charta explicit módon elismeri a gyermekek jogait;

1.4 üdvözli annak elismerését, hogy a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani a nemzetközi szerződéseket, így különösen az ENSZ-nek a gyermek jogairól szóló egyezményét (United Nations Convention on the Rights of the Child, a továbbiakban: UNCRC), amelyet minden egyes tagállam ratifikált. azonban **csalódott**, amiért a közlemény nem hangsúlyozza jobban, hogy a tagállamoknak sürgősen teljesíteniük kellene a gyermekjogokkal kapcsolatos európai és nemzetközi kötelezettségeiket;

1.5 **üdvözli** annak elismerését, hogy a UNCRC – szinte a világ valamennyi országa által elvégzett – ratifikációja révén különösen szilárd alap jött létre az Európa Bizottság és az EU-n kívüli országok közötti együttműködésekhez; **sajnálja** azonban, hogy a közlemény nem épített annak lehetőségére, hogy a UNCRC valamennyi uniós tagállam általi ratifikációja a tagállamok közötti együttműködések keretét szolgáljon;

1.6 **üdvözli** az Európai Bizottságon belüli gyermekjogi osztály felállítását, és **megállapítja**, hogy jelentős szerepet kapott a gyermekjogi koordinátor a stratégia sikerének biztosításában, **reméli**, hogy elegendő erőforrás áll majd a rendelkezésükre, és hogy a koordinátor megkapja a kellő státust és politikai befolyást a hivatal célkitűzései teljesítésének érdekében; annak tisztázását **kéri**, hogy a koordinátor szerepe hogyan kapcsolódik a nemzeti szintű munkához;

1.7 **támogatja** az Európai Bizottság által bizonyos sürgető kihívások kezelésére javasolt rövid távú lépéseket, különösen az arra irányulót, hogy ugyanazt a hat számjegyű telefonszámot vezessék be az EU-n belül, egységesen a gyermekeknek szóló segélyvonalakra, egy másikat pedig az eltűnt vagy szexuálisan kizsákmányolt gyermekekkel foglalkozó forrádrótok számára, és **úgy véli**, hogy ezeket az intézkedéseket ki kellene egészíteni egy olyan, megállapodáson alapuló jegyzőkönyvvel, amely az államok közötti gyermekrablásokkal foglalkozik. Továbbá **úgy véli**, hogy a gyermekeknek szóló új segélyvonalaknak nem megkettőzniük kell a meglévő nemzeti és regionális szintű segélyvonalak számát, inkább ki kell egészíteniük azokat, és hogy e szolgáltatások létrehozásakor alapvetően figyelembe kellene venni a tagállamok legjobb gyakorlatait;

1.8 **megjegyzi**, hogy a közlemény nem mutatott rá arra, hogy a stratégiának kötelezettséget kell vállalnia bizonyos minimális normák mellett, és átfogó célkitűzéseket kell magában foglalnia, egyértelmű célokkal és időkeretekkel;

1.9 **megállapítja**, hogy jelenleg nem működik olyan rendszer, amely átfogó, összehasonlítható és konzisztens adatokat tudna szolgáltatni a mutatókra vonatkozóan szerte az EU-ban; **emlékeztet arra**, hogy a nyílt koordinációs módszer keretén belül folyamatban van egy gyermekjóléti mutató (vagy mutató-együttes) kidolgozása, valamint a jövedelemfüggő szegénységre, az anyagi javaktól való megfosztásra és a lakhatásra vonatkozó statisztikai adatok összeállítása, továbbá hogy tagállami és regionális/helyi szinten számos más adathalmaz is létezik;

1.10 **rámutat arra**, hogy a gyermekek csoportja nem homogén, szükségleteik eltérnek, többek között koruk, képességeik, nemük, családjuk szerkezete és etnikai hovatartozásuk függvényében;

1.11 **sajnálatosnak tartja**, hogy nem kap több figyelmet a kisértő nélküli kiskorúak, a leánygyermekek, valamint a fogyatékkal élő, illetve bevándorló, menedékjogkérő vagy menekült gyermekek helyzete, gondozása és védelme (sem az EU-n belül, sem pedig világviszonylatban);

1.12 **sajnálatosnak tartja**, hogy nem történt utalás a hatéves korúnál fiatalabb gyermekek magas színvonalú „korai oktatá-

sára”, annak ellenére, hogy a „gyermekgondozás” az EU egyik hosszú távú és prioritásként meghatározott politikai célja, és annak ellenére, hogy az EU mennyiségi célkitűzéseket fogadott el;

1.13 **megállapítja**, hogy a stratégiában benne rejlik annak lehetősége, hogy – európai és nemzeti szinten – lefedtesse a döntéshozók, helyi és regionális önkormányzatok és nem kormányzati szervezetek közötti eredményesebb partnerség alapjait;

1.14 **sajnálja** ugyanakkor, hogy a közlemény nem ismeri el a helyi és regionális önkormányzatok egyedülálló szerepét a gyermekeknek nyújtott szolgáltatások és a gyermekjogok védelmére, és **hangsúlyozza**, hogy ezek az önkormányzatok készek és képesek arra, hogy partnerekké váljanak a stratégia kidolgozásában és végrehajtásában;

1.15 **hangsúlyozza**, hogy a stratégia kialakítása során a szubszidiaritás és az arányosság elvét maximálisan tiszteletben kell tartani;

1.16 **üdvözli** azt a kijelentést, mely szerint „befolyásolja a gyermekek helyzetét az a hely is, ahol élnek”; a gyermekek hátrányos helyzetbe kerülhetnek, ha a magas színvonalú oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a tömegközlekedési, játék- és pihenési lehetőségekhez, az információhoz, továbbá a civil társadalomban való részvétel lehetőségeihez nem jutnak méltányosan hozzá, és **szeretné**, ha nagyobb figyelmet fordítanának a tagállamok által meghatározott városi, elővárosi és más speciális területeken meglévő feltételekre;

1.17 **kiemeli**, hogy számos helyi és regionális önkormányzat közvetlenül finanszírozza és hajtja végre a fejlesztési politikát az EU-n kívüli országokban, támogatva az infrastruktúrát és a kulcsfontosságú szolgáltatásokat, ikerintézményi együttműködést folytatva más önkormányzatokkal, megosztva tapasztalatait és átadva ismereteit. **Aláhúzza** továbbá, hogy megvan annak a lehetősége, hogy e munkában nagyobb súly kerüljön a gyermekek jogaira;

1.18 **üdvözli** annak elismerését, hogy a gyermekeknek jogukban áll hangot adni véleményüknek az életüket érintő kérdésekben; **üdvözli** továbbá az annak érdekében javasolt tevékenységeket, hogy a gyermekek is részt vehessenek a stratégia kialakításában. A helyi és regionális önkormányzatok, valamint a gyermekszervezetek részvétele jelentős lesz e munka sikere szempontjából;

1.19 **üdvözli** az Egyesült Nemzetek gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó nemrégiben közzétett tanulmányát ⁽¹⁾. A jelentés „sürgeti a gyermekek elleni erőszak valamennyi formájának tilalmát, minden körülmények között, ideértve mindenfajta testi fenyegetést, az ártó jellegű hagyományokat – úgymint a korai és kényszerházasságok, a női nemű szervek megcsonkítása, az ún. becsületbeli büntetések –, a nemi erőszakot, kínzást és egyéb kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot és büntetést” ⁽²⁾; és **javasolja**, hogy e tanulmány eredményeit teljes mértékben vegyék figyelembe a stratégia kidolgozása során.

⁽¹⁾ Ezt a jelentést Paulo Sérgio Pinheiro független szakértő készítette. Hozzáférhető a www.violencestudy.org internetes oldalon.

⁽²⁾ Az ENSZ hatvanegyedik ülése: „A gyermekek jogainak ösztönzése és védelme”, A/61/299.

2. A Régiók Bizottsága ajánlásai

A Régiók Bizottsága

2.1 azt **ajánlja**, hogy a szükséges pénzügyi és emberi erőforrásokat és politikai kötelezettségvállalást fordítsák a közlemény ügyének előmozdítására, továbbá a zöld könyv és a stratégia kidolgozására, és azt **javasolja**, hogy az Európai Parlament fontolja meg külön intézkedés bevezetését a stratégia és annak javasolt tevékenységei finanszírozására;

2.2 **kiemeli**, hogy a helyi és regionális önkormányzatok alapvető partnereknek tekintendők a stratégia kialakításában, és **felhív** arra, hogy vegyék fel azokat az Európai Gyermekjogi Fórum tagjainak sorába; valamint, hogy azok képviselthessék magukat az intézményközi csoportban; továbbá, hogy kérjék ki a véleményüket a koordinátor jelentésének kidolgozásakor, és e jelentést hozzák nyilvánosságra;

2.3 azt **ajánlja**, hogy a stratégia vállaljon kötelezettséget egy sor minimális norma mellett, és foglaljon magában ambiciózus célkitűzéseket különböző tevékenységekre vonatkozóan, egyértelműen meghatározott célokkal, alapos elemzést követően;

2.4 azt **ajánlja**, hogy a stratégia kiegyensúlyozottan foglalkozzon a globális helyzettel, illetve az Unión belüli és az államokon belüli fellépésekkel és párbeszédekkel;

2.5 azt **ajánlja**, hogy élvezzen elsőbbséget összevethető mutatók bizonyos együttesének kidolgozása, továbbá konzisztens adatok tagállami és – ahol lehetséges – regionális szintű összegyűjtése;

2.6 **felhív** arra, hogy bocsássonak rendelkezésre megfelelő erőforrásokat és mechanizmusokat, továbbá nyújtsanak kellő támogatást annak elősegítésére, hogy a gyermekek is részt vehessenek a stratégia kialakításában, beleértve a hátrányos helyzetű, az etnikai kisebbséghez tartozó és a fogyatékkal élő gyermekeket is. A gyermekeket már korai szakaszban be kellene vonni a folyamatba, mégpedig különbözőféle, koruknak megfelelő módszerek segítségével, többek között művészeti tevékenységek vagy könnyített viták révén. **Elismeri** ezenkívül, hogy a helyi és regionális önkormányzatok is többet tehetnének azért, hogy elősegítsék a gyermekek véleményének kikérését a nemzeti alatti szinten meghatározott, idevonatkozó politikák kapcsán;

2.7 **ismét felhív** az 1989. november 20-i a gyermek jogairól szóló egyezmény maradéktalan végrehajtására; és **aláhúzza** az alábbi jogok érvényesítésének fontosságát: a gondolat szabadsága, a lelkiismereti és vallásszabadság; a magánélethez való jog; az erőszakkal, rossz bánásmóddal és elhanyagolással szembeni védelemhez való jog; az egészségügyi ellátáshoz való jog; az oktatáshoz és képzéshez való jog; a kisebbségek védelem iránti joga, ahogyan azt a beilleszkedésről és a migrációról szóló véleményében is kinyilvánította (CdR 51/2006 fin); valamint a megfelelő táplálkozáshoz és lakhatáshoz való jog;

2.8 E tekintetben **ragaszkodik ahhoz**, hogy maradéktalanul elismerjék azt a döntő szerepet, amelyet a helyi és regionális önkormányzatok töltenek be az olyan alapvető szolgáltatások gyermekeknek való, e„lső vonalbeli” nyújtásában, mint az oktatás, a lakhatás, a gyermekgondozás és más szociális szolgál-

tatások, továbbá szerepüket a tervezés és a politika-alkotás, valamint a fizikai környezet megfelelő állapotban tartása terén. Ez utóbbi azért szükséges, hogy a gyermekek alkalmas és szükségleteiknek megfelelő lakhatási, valamint megfelelő játék- és szórakozási lehetőségeket kapjanak, és biztonságos fizikai környezetben nőhessenek fel;

2.9 **felhív** annak fokozott hangsúlyozására, hogy a tagállamoknak sürgősen teljesíteniük kell meglévő európai és nemzetközi kötelezettségvállalásaikat, beleértve a UNCRC, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény és az Európa Tanács eszközeinek értelmében, jogalkotási és gyakorlati téren vállalt kötelezettségeiket is. E tevékenység a gyermekjogokat érintő, meglévő uniós intézkedések hatásvizsgálatának részét kellene, hogy képezze;

2.10 azt **ajánlja**, hogy az elemzés ne csak értékelje a hozott intézkedések hatékonyságát, hanem könnyítse is meg a tagállamok előrehaladásának értékelését a UNCRC-nek megfelelően, az adatok összehasonlító elemzése útján, ahogyan azt a hatásvizsgálati dokumentumban felvázolták;

2.11 **javasolja**, hogy az elemzés tartalmazzon áttekintést arra nézve, hogy valamennyi tagállam ratifikálta-e a gyermekek védelméről és az országok közötti örökbefogadás vonatkozásában történő együttműködésről szóló hágai egyezményt (1993);

2.12 azt **ajánlja**, hogy a nyílt koordinációs módszert alkalmazzák a tagállamok közötti együttműködés és a legjobb gyakorlatok felhasználásának mechanizmusául a UNCRC végrehajtásának vonatkozásában, és hogy a helyi és regionális önkormányzatokat teljes mértékben vonják be ebbe a folyamatba;

2.13 azt **ajánlja**, hogy az uniós és tagállami politikák kialakításánál vegyék figyelembe a gyermekek sokféleségét és eltérő igényeiket; így például a földrajzi helyzet, a kor, a nem, az etnikai hovatartozás és a fogyatékoság miatt hátrányos helyzetű gyermekek igényeit. Különös figyelmet kell fordítani a szegénység, a szociális kirekesztés, a hátrányos megkülönböztetés, a rasszizmus és a fogyatékoság hatásaira, az etnikai kisebbséghez tartozó, illetve menekült gyermekek helyzetére, továbbá a vallási, nyelvi és kulturális sokféleség következményeire mind az Unión belül, mind pedig világviszonylatban;

2.14 azt **ajánlja**, hogy a stratégia tartalmazzon konkrét célkitűzéseket annak biztosítására, hogy a gyermekek valamennyi földrajzi térségben egyenlő eséllyel rendelkezzenek; ami a gyermekszegénység, illetve az oktatás terén jelentkező hátrányok leküzdésére irányuló tevékenység fokozását vonja maga után. A helyi és regionális önkormányzatok központi szerepet töltenek majd be a fenti intézkedések terén;

2.15 azt **ajánlja**, hogy a felvázolt rövid távú intézkedéseken kívül dolgozzanak ki egy olyan intézkedést is, mely lehetővé teszi a gyermekekkel foglalkozó alkalmazottak és önkéntesek bűnügyi nyilvántartási adatainak ellenőrzésére irányuló nemzetközi együttműködést a rendőri szervek között; **sürgeti**, hogy a stratégia keretében vegyék fontolóra uniós nyilvántartás kialakítását a gyermekek ellen szexuális bűncselekményt elkövető személyekről, amelyhez a rendőri erők hozzáférhetnek;

2.16 **sürgeti**, hogy a stratégia foglalkozzon azokkal a lehetséges módokkal, amelyek alkalmasabbá teszik a családtámogatási szolgáltatásokat a gyermekek ellen elkövetett erőszak és a szülők részéről elkövetett gyermekgyilkosságok megelőzésére. Ennek középpontjában a következők állhatnak: a szülőknek nyújtott támogatások, a gyermekek ellen erőszak megelőzése és korai felismerése; az erőszak áldozatainak nyújtott támogatások, illetve a gyanús gyermekhalálozásokat felülvizsgáló mechanizmus létrehozása az ilyen eseteket megelőző állami beavatkozások hatékonyságának vizsgálata céljából;

2.17 **javasolja**, hogy a stratégia foglalkozzon a televízió, a számítógép és az új technológiák gyermekekre gyakorolt negatív hatásával, például a felnőtteknek szánt vagy gyermekek számára nem alkalmas internetes képi tartalmakhoz való hozzáférés, illetve az ilyesfajta tevékenységek helyhez kötött, „ülő” jellege és ennek megfelelő kihatása a gyermekek aktív életmódjára. Ehhez kapcsolódó kérdés a gyermekeket közvetlenül célzó reklámok és marketing káros hatása. Az oktatási célú technológiák használatára irányuló intézkedéseket ösztönözni kell, így például a gyermekek nyelvi és kulturális kompetenciáját segítő televíziós programokat. Ez különösen fontos lesz a bevándorló gyermekek szempontjából. Kreatív jellegű intézkedésekre is szükség van az

olyan kulturális tevékenységek, mint az olvasás, zene és színház népszerűsítésének és gyermekek számára történő hozzáférésük biztosítása érdekében;

2.18 **kéri**, hogy a stratégia keretében kifejlesztett képzési programok és eszközök váljanak elérhetővé a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy tisztviselőik megismerhessék az új politikaeszközöket és a legjobb gyakorlatot;

2.19 **ajánlja**, hogy a kommunikációs stratégia a UNCRC-n alapuljon, és hogy minden tájékoztató kampány regionális és helyi szinten induljon meg, legyen a célcsoport korához igazított, készüljön el több nyelven, és legyen elérhető a fogyatékkal élő gyermekek számára;

2.20 **azt ajánlja**, hogy az uniós fejlesztési támogatások bizonyos százalékát olyan intézkedésekre fordítsák, amelyeknek gyermekek a kedvezményezettjei, továbbá hogy az Unióon kívüli országok helyi és regionális önkormányzatainak fejlesztési politikája is meg kell, hogy erősítse a gyermekjogi ismeretek és a vonatkozó politikákkal kapcsolatos tapasztalatok átadásának elsőbbségét.

Kelt Brüsszelben, 2007. február 13-án.

a Régiók Bizottsága

elnöke

Michel DELEBARRE